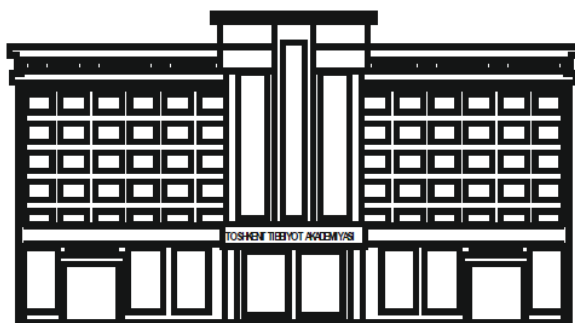

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ВАЗИРЛИГИ
ТОШКЕНТ ТИББИЁТ АКАДЕМИЯСИ

2025

2011 йилдан чиқа бошлаган

TOSHKENT TIBBIYOT AKADEMIYASI AXBOROTNOMASI

В Е С Т Н И К

ТАШКЕНТСКОЙ МЕДИЦИНСКОЙ АКАДЕМИИ

Тошкент

EDITORIAL BOARD

Editor in chief

prof. A.K. Shadmanov

Deputy Chief Editor

prof. O.R. Teshaev

Responsible secretary

prof. F.Kh. Inoyatova

EDITORIAL TEAM

academician Alyavi A.L.

prof. Bilalov E.N.

prof. Gadaev A.G.

prof. Jae Wook Choi (Korea)

academician Karimov Sh.I.

prof. Silina T. (Ukraine)

academician Kurbanov R.D.

prof. Zueva L. (Russia)

prof. Metin Onerc (Turkey)

prof. Mee Yeun (Korea)

prof. Najmutdinova D.K.

assoc. Rakhmatullin A.R. (Russia)

prof. Salomova F.I.

prof. Treskach S. (Germany)

prof. Shaykhova G.I.

EDITORIAL COUNCIL

DSc. Abdullaeva R.M.

prof. Akilov F.O. (Tashkent)

prof. Allaeva M.D. (Tashkent)

prof. Khamdamov B.Z. (Bukhara)

prof. Iriskulov B.U. (Tashkent)

prof. Karimov M.Sh. (Tashkent)

prof. Mamatkulov B.M. (Tashkent)

prof. Okhunov A.A. (Tashkent)

prof. Parpieva N.N. (Tashkent)

prof. Rakhimbaeva G.S. (Tashkent)

prof. Khamraev A.A. (Tashkent)

prof. Kholmatova B.T. (Tashkent)

prof. Shagazatova B.X. (Tashkent)

*Journal edited and printed in the computer of Tashkent
Medical Academy editorial department*

Editorial board of Tashkent Medical Academy

Head of the department: M.N. Aslonov

Russian language editor: O.A. Kozlova

Uzbek language editor: M.G. Fayzieva

English language editor: A.X. Juraev

Corrector: Z.T. Alyusheva

Organizer: Tashkent Medical Academy

*Publication registered in editorial and information
department of Tashkent city*

Registered certificate 02-00128

*Journal approved and numbered under the order 201/3 from 30 of
December 2013 in Medical Sciences department OF SUPREME ATTESTATION*

COMMISSION

COMPLITED MANSCRIPTS PLEASE SEND following address:

*2-Farobiy street, 4 floor room 444. Administration building of TMA.
Tashkent. 100109, Toshkent, ul. Farobi, 2, TMA bosh o'quv binosi, 4-qavat,
444-xona.*

Contact number: 71- 214 90 64

e-mail: rio-tma@mail.ru. rio@tma.uz

Format 60x84 1/8. Usl. printer. l. 9.75.

Listening means «Cambria».

Circulation 150.

Negotiable price

Printed in TMA editorial and publisher department risograph

2 Farobiy street, Tashkent, 100109.

PILORODUODENAL STENOZLARNI DAVOALSHDA ENDOSKOPIK BALLON DILATATSIYANING AHAMIYATI

Xakimov M.Sh., Ashurov Sh.E., Kushiyeu J.X., Jumanazarov A.U., Jumayev A.A.

Toshkent tibbiyot akademiyasi

Tadqiqot maqsadi: Yarali piloroduodenal stenozlarni tashxislash va davolashda endoskopik amaliyotlarni takomillashtirish.

Material va metodlar: Asosiy guruhdagi 25 bemorga erta bosqichda EBD amaliyoti rejalashtirilgan. Agar chiqish qismida jiddiy obstruksiya mavjud bo'lsa, bemor jarrohiyatdan oldin kamida 24-48 soat davomida faqat suyuqliklar bilan cheklanishi kerak. Endoskopiya jarayoni tomir ichi sedatsiyasi ostida amalga oshirilishi tavsiya etiladi. Pilorik sohada yara kasalligi aniqlansa, uni diqqat bilan tekshirish va H.pylori infeksiyasini aniqlash uchun biopsiya olish zarur. Agar yara kasalligi faol bosqichda bo'lsa va H.pylori aniqlangan bo'lsa, dilatatsiyadan avval PPI va antibiotiklar bilan davolash tavsiya etiladi. Pilorik stenoz darajasi bo'shliqning diametrini endoskopning tashqi diametri bilan solishtirib o'lchash va endoskopni striktura orqali duodenumga o'tkazish orqali baholanadi, bu esa dilatator o'lchamini tanlashga yordam beradi. Eng ko'p qo'llaniladigan ballon dilatatorlari radial kengaytirish simi orqali boshqariladigan ballonlardir. Ushbu ballonlarning moslashuvchan uchi perforatsiya xavfini kamaytiradi va har qanday bosimda uchta turli bosim ostida boshqariladigan diametrlarni ta'minlaydi. Striktura bo'ylab joylashtirilgandan keyin, ballon sterillangan suv bilan shishiriladi va ishlab chiqaruvchi tomonidan tavsiya etilgan bosimga keltiriladi. Bu jarayon odatda to'g'ridan-to'g'ri endoskopik kuzatuv ostida amalga oshiriladi. Ballonning diametri bemorning klinik holati va strikturaning endoskopik ko'rinishiga qarab tanlanishi kerak. Jarayon 1-2 hafta ichida, obstruksiya simptomlari bartaraf etilmaguncha takrorlanadi.

Natijalar: Oshqozon chiqish qismining yara sababli obstruksiya bo'yicha erta davrda o'tkazilgan tadqiqotlar refluks ezofagiti va oshqozon yaralari kabi bog'liq muammolarning yo'qolishi bilan birga, 88% gacha yaxshi natijalar bergan. Ammo, davolash bir guruh kichik bemorlarda muvaffaqiyatsizlikka uchradi. Prospektiv tadqiqot davomida, 3 nafar piloroduodenal stenozli bemorda EBD o'tkazilib, endoskopik terapiyaning muvaffaqiyatsizligini bashorat qiluvchi omillarni aniqlash maqsad qilingan. Statistik ma'lumotlarga ko'ra, 2 bemorda H.pylori infeksiyasi aniqlangan, 1 bemorda esa qo'shimcha kasalliklar tufayli takroriy endoskopik amaliyotning muddati uzaygan. Jarayondan so'ng, bemorlarga shaffof suyuqliklar iste'mol qilishga ruxsat berilib, ularning dietasi bemorning bardosh bera olish qobiliyatiga qarab odatiy dietaga o'tkazilgan. Faol H.pylori infeksiyasi aniqlangan hollarda, antimikrob va kislota-bosuvchi terapiya qo'llanilishi kerak. Ushbu holat 4 nafar bemorda aniqlanib, davolanandan keyin endoskopik amaliyot bajarilgan.

Xulosa: Endoskopiya davomida pilorik sohani to'liq ko'zdan kechirish zarur. H.pylori infeksiyasi aniqlanganda, infeksiyani oldindan davolash tavsiya etiladi. 16 mm dan katta diametrli dilatatorlardan foydalanmaslik, perforatsiya xavfini kamaytirishga yordam beradi. Nihoyat, dilatatsiya tugagach, stenozni endoskopik tekshirishni darhol amalga oshiring, bu asoratlarni tezkor tashxislashga yordam beradi.

QO'L JAROHATLARI VA TRAVMALARIGA BIRLAMCHI YORDAMDAGI XATOLIKLARNI TAHLIL QILISH

Arabov A.A., Nazarova N.Z., Alieva I.A.

Toshkent tibbiyot akademiyasi

Kirish: Zamonaviy qo'l jarrohligida asoratlar va yatrogen shikastlanish xavfini minimallashtirish uchun davolanishning barcha bosqichlarida jabrlanganlarga yordam ko'rsatishni standartlashtirish tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Tadqiqot maqsadi: Qo'l birlamchi jarohatlari va travmalarida diagnostika va davolash-taktik bosqichidagi xato kamchiliklarni aniqlash, kasalliklar va patologik holatlarga standartlashtirilgan va malakali yordam berishga yordam beradi. Ushbu xato kamchiliklar esa standart davoni to'laqonli shakllantirishga yordam beradi.

Materiallar va tadqiqot usullari: Biz 2014 yildan 2022 yilgacha bo'lgan davrda TTA KTKda shoshilinch travmatologiya bo'limlarida va Rossiya Klinik jarrohlik markazlarida davolanagan 1680 qo'lning turli xil patologiyalari bo'yicha davolanayotgan bemorlarnitahlil qildik va qo'l jarohatlari bilan kasallangan bemorlarni parvarish qilish va davolashda yo'l qo'yilgan xatoliklarni aniqlashga muvaffaq bo'ldik.

Olingan natijalar: Qo'l patologiyasi bo'lgan bemorlarda patologik nazologiyalarning noto'g'ri tashxisi 25% hollarda aniqlangan. Kasallik va patologik holatlar diagnostikasi davomida bir yoki bir necha nerv stvolining zararlanish natijasida sezuvchanlikning buzulishi asosiy o'rin tutadi. Keyingi o'rinda eng keng tarqalgani davolash va taktik xatolar bo'lib, ko'rib chiqilgan holatlarning 60% ni tashkil etdi.

Xulosa: Tibbiy yordam ko'rsatishda uchraydigan xatolarning aksariyati quyidagi guruhlarga bo'lingan: bilak suyaklari hamda ushbu sohadagi nervlar bilan birgalikda paylarning jarohatidagi operatsiyalardagi xatoliklar, kaft va barmoqlar sohasidagi qoplovchi to'qimaning kata hajmli nuqsoni sabab qon tomirlardagi patologiyalar.

YOSH BEMORLARDA YURAK ISHEMIK KASALLIGI: XAVF OMILLARI VA OLDINI OLISHDAGI PROFILAKTIK STRATEGIYALAR

Nazarova N.B., Rustamova F.O.

Toshkent tibbiyot akademiyasi

Yurak ishemik kasalligi (YIK) - dunyo bo'ylab o'lim va nogironlikning yetakchi sabablaridan biri bo'lib, ilgari asosan keksa yoshdagi bemorlarga xos deb qaralgan. Biroq, so'nggi yillarda yoshlar orasida ham bu kasallikning

СОДЕРЖАНИЕ	
I-SEKSIA. JARROHLIKNI DOLZARB MUAMMOLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	4
Tolmasov R.T., Yusupova D.H. JARROHLIKNI DOLZARB MUAMMOLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	4
Yo'ldoshev A.N., Tajiboyev Sh.E., Shaumarov A.Z. ENDOSKOPIK SINUS JARROHLIGI: SURUNKALI RINOSINUSITDA SAMARADORLIK VA XAVFSIZLIK TAHLILI	4
Yo'ldoshev A.N., Shaumarov A.Z. LOR SOHASIDA REKONSTRUKTIV 3D-PRINTER TEXNOLOGIYALARINING JORIY ETILISHI: PROTEZLAR VA IMPLANTLAR TAYYORLASH IMKONIYATLARI	5
Yo'ldoshev A.N., Shaumarov A.Z. ENDOSKOPIK SINUS JARROHLIGI: SURUNKALI RINOSINUSITDA SAMARADORLIK VA XAVFSIZLIK TAHLILI	6
Umarov F.H., Irismetov D.M., Shamshimetov D.F., Tadjinazarov M.B., Rustamov F.R. TIZZA QOPQOG'I XONDROMALYATSIYASINI JARROHLIK YO'LI BILAN DAVOLASH USULIMIZ	6
Asatullayev G.Q., Oripov O.I. SHEGREN SINDROMIDAGI QURUQ KO'Z SINDROMINI JARROHLIK YO'LI BILAN DAVOLASH SAMARADORLIGI	7
Xakimov M.Sh., Ashurov Sh.E., Kushiyev J.X., Jumanazarov A.U., Jumayev A.A. PILORODUODENAL STENOZLARNI DAVOLASHDA ENDOSKOPIK BALLON DILATATSIYANING AHAMIYATI	8
Arabov A.A., Nazarova N.Z., Alieva I.A. QO'L JAROHATLARI VA TRAVMALARIGA BIRLAMCHI YORDAMDAGI XATOLIKLARNI TAHLIL QILISH	8
Nazarova N.B., Rustamova F.O. YOSH BEMORLARDA YURAK ISHEMIK KASALLIGI: XAVF OMILLARI VA OLDINI OLISHDAGI PROFILAKTIK STRATEGIYALAR	8
Ilmuratova M.A., Abdullayeva D.T. ATIPIK QO'ZG'ATUVCHILAR BILAN ZARARLANGAN VA ZARARLANMAGAN BEMORLAR GURUHIDA LABORATOR VA FUNKSIONAL KO'RSATKICHLARNI TAQQOSLASH	9
Rayimov O.V. JARROHLIK INFEKSIYALARIGA QARSHI KURASHDA ANTIMIKROB REZISTENTLIK MUAMMOSI VA YANGI YONDASHUVLAR	10
Tolmasov R.T., Shukurov U.H., Abduxalimov A.A. JARROHLIK SOHASIDAGI ZAMONAVIY MUAMMOLAR VA INNOVATSION YECHIMLARI	10
Azizov D.H., Muzaffarov O.M. JARROHLIKDA QON YO'QOTISHINING FIZIOLOGIK OQIBATLARI VA QON O'RNINI BOSUVCHI MODDALAR	11
Ergashev B.J. JARROHLIKNING DOLZARB MUAMMOLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	12
Akbarova D.S., Komolova F.D., Amirqulova M.B. PERIFERIK O'PKA SARATONI (PENKOST)DA OG'RIQ SINDROMI	12
Rayimov O.V. MINIMAL INVAZIV JARROHLIK: ZAMONAVIY YONDASHUVLAR VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	13
Qadamboyev B.B., Olimova M.M. RUMEX VESICARIUS L. EKSTRAKTI UCH MARTALIK SALBIY KO'KRAK SARATONIDA BCL-2, MTOR VA JNK DARAJALARINI KAMAYTIRISH HAMDA P21 IFODASINI OSHIRISH ORQALI SORAFENIB SAMARADORLIGINI O'RGANISH	14
Sobitova O.A., Mirzamaxmudova G.I., Berdiyev E.A. QIZLARDA O'TKIR GINEKOLOGIK KASALLIKLARNI DAVOLASH VA DIAGNOSTIKASIDA ENDOVIDEOLAPAROSKOPIYANI ROLI	14
Xaydaraliyev S.U., Karimov M.SH., Eshmurzayeva A.A. REVMATOID ARTRIT BILAN OG'RIGAN BEMORLARDA ISHQORIY FOSFATAZA IZOFERMENTI MIQDORIY O'ZGARISHLARINING SUYAK VA TOG'AY TO'QIMASIDAGI DESTRUKTIV JARAYONLARGA BOG'LIQLIGI	15
Tolmasov R.T., Xudoynazarova S.Sh. UMUMIY JARROHLIK SOHASIDA ZAMONAVIY ANATOMIYA FANINING O'RNI	15
Sayfiddinov Sh.X., Qoriyev S.A. JARROHLIKNING DOLZARB MUAMMOLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	16
Shahloxon Sh. O'TKIR MIYELOLEYKOZ KASALLIGIDA GEPATOPROTEKTORLAR QO'LLANILISHI	17
Norbekova M.H., Alimhodjayeva L. T., Mirzayeva M.A. KO'P O'CHOQLI SUT BEZI SARATONIDA IKKINCHI O'SMA TUGUNIDA IGH TEKSHIRUVNING KLINIK AHAMIYATI	17
Tolmasov R.T., Muzaffarov O.M. ZAMONAVIY TIBBIYOTDA KINDIK CHURRASINI DAVOLASH USULLARI	18
Tolmasov R.T., Elyorjonov P.J. ZAMONAVIY TIBBIYOTDA UMUMIY JARROHLIK SOHASINING O'RNI	18
SURUNKALI BUYRAK KASALLIGI DIALIZ BOSQICHIDAGI BEMORLARDA CHAP QORINCHA FUNKSIONAL ESHMETOVA S.I., JABBAROV O.O. HOLATINING EXOKARDIOGRAFIK TAHLILI	19
Saxibayev D.P., Rahimzoda T.E., Xabibullayev Sh.A. JIGAR EXINOKOKKOZINI DAVOLASHDAPUNKSION-DRENAJ USULINI QO'LLASHNING TEXNIK TOMONLARINI TAKOMILLASHTIRISH	20
Xodjibekov M.X., Alisherova M.A. EVALUATION OF BRAIN TUMORS USING MAGNETIC RESONANCE IMAGING IN ADULT PATIENTS	20